

בַּרְשָׁת

מִסְעֵי

עַם אֲוֹנָק לֹוֹם וְרַע"י

פרשת מסעי

במדבר פרק-לג

אֵלֶּלְהָ מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

יֵצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעַבְדָּתָם

בְּיַד מִלְּחָמָה וְאַהֲרֹן:

אֵלֶּיךָ מִטְּלֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי נִפְקוּ

מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם לְחֵילֵיהוֹן בְּיַד

דְּמִלְחָמָה וְאַהֲרֹן:

**אלה מסעי. למה נכתבו המסעות הללו,
להודיע חסדיו של מקום. שאף על פי
שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר,
לא תאמר שהיו נעים ומטולטלים ממסע
למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם
מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים
ושתיים מסעות, צא מהם י"ד, שכולם היו
בשנה ראשונה קודם גזרה, משנסעו
מרעמסם עד שבאו לרתמה שמשם
נשתלחו המרגלים, שנאמר ואחר נסעו
העם מחצרות וגו', שלח לך אנשים וגו',**

וכאן הוא אומר ויסעו מחצרות ויחנו
ברתמה, למדת שהיא במדבר פארן. ועוד
הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר
מיתת אהרן, מהר ההר עד ערבות מואב
בשנת הארבעים, נמצא שכל שמנה
ושלשים שנה לא נסעו אלא עשרים
מסעות, זה מיסודו של ר' משה הדרשן.
ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת, משל
למלך שהיה בנו חולה, והוליכו למקום
רחוק לרפאותו, כיון שהיו חוזרין, התחיל
אביו מונה כל המסעות, אמר לו, כאן

יִשְׁנֶנּוּ, כֹּאֵן הִזְקֵרְנוּ, כֹּאֵן חֲשַׁשְׁתָּ אֶת רֹאשְׁךָ

וְכו':

ב וַיִּכְתֹּב מִשָּׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם

לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי יְהוָה וְאָלָה

מִמַּסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם:

וְכָתַב מִשָּׁה יָת מַפְקְנֵיהוֹן לְמַטְלֵיהוֹן

עַל מִימָרָא דִּי וְאֵלִין מַטְלֵיהוֹן

לְמַפְקְנֵיהוֹן:

ג וַיִּסְעוּ מִרְעָמָם בַּחֹדֶשׁ

הִרְאֵנוּ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם

לְחֹדֶשׁ הִרְאֵנוּ מִמַּחֲרַת

הַפֶּסַח יָצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד

רָמָה לְעֵינֵי כָּל מִצְרִיִּם:

וַנִּטְלוּ מֵרַעְמִסִּם בִּירְחָא קִדְמָא

בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹמָא לִירְחָא קִדְמָא

מִבֶּתֶר יוֹמָא דַּפֶּסַח נִפְקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּרִישׁ גְּלִי לְעֵינֵי כָּל מִצְרָאִי:

ד וּמִצְרִיִּם מִקְבָּרִים אֵת אֲשֶׁר

הִכָּה יְהוָה בָּהֶם כָּל בְּכוֹר

וּבְאֵלֵהֶם עֲשֵׂה יְהוָה

שְׂפָטִים:

וּמִצָּרַי מִקְבְּרֵי יֵת דִּי קִטֵּל יְיָ בְּהוֹן

כָּל בּוֹכָרָא וּבִטְעוֹתֵהוֹן עָבַד יְיָ דִּינֵי:

וּמִצָּרִים מִקְבָּרִים. טְרוּדִים בְּאֵבֶל:

הַ וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִרְעָמִים

וַיַּחֲנוּ בְּסֹכֹת:

וַנִּטְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִרְעָמִים וַיָּשׁוּ

בַּסֵּכֶת:

וַיִּסְעוּ מִסֵּכֶת וַיַּחֲנוּ בְּאֶתֶם

אֲשֶׁר בְּקֶצֶה הַמִּדְבָּר:

וַנִּטְּלוּ מִסֵּכֶת וַיֵּשְׁרוּ בְּאֶתֶם דִּי בִסְטֵר

מִדְבָּרָא:

וַיִּסְעוּ מֵאֶתֶם וַיָּשָׁב עַל פִּי

הַחִירָת אֲשֶׁר עַל פְּנֵי בַעַל

צִפּוֹן וַיַּחֲנוּ לְפָנַי מִגְדֹּל:

וַנִּטְּלוּ מֵאֶתֶם וְתַב עַל פּוּם חִירָתָא דִּי

קָדָם בְּעֵיל צָפוֹן וְשָׂרוּ קָדָם מִגְדָּל:

ח וַיִּסְעוּ מִפָּנֵי הַחִירָת וַיַּעֲבְרוּ

בְּתוֹךְ הַיָּם הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלְכוּ

דֶּרֶךְ שְׁלֹשָׁת יָמִים בְּמִדְבָּר

אֲתָם וַיַּחֲנוּ בְּמִרְהָ:

וַנִּטְּלוּ מִן פֹּה חִירָתָא וַעֲבָרוּ בְּגוֹ יַמָּא

לְמִדְבָּרָא וַאֲזָלוּ מִהַלֵּךְ תִּלְתָּא יוֹמִין

בְּמִדְבָּרָא דְאֲתָם וְשָׂרוּ בְּמִרְהָ:

ט וַיִּסְעוּ מִמִּרְהָ וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה

וּבֵּאֵי־לָם שְׁתֵּי־יָמַי עֲשִׂירָה עֵינֹת

מַיִם וְשִׁבְעֵי־יָמַי תִּמְרֵי־וַיַּחֲנוּ

שָׁם:

וַנָּטְלוּ מִמָּרָה וְאֵת־לְאֵילָם וּבֵּאֵי־לָם

תְּרֵי־עֶשֶׂר מִבּוֹעֵי־דְמִין וְשִׁבְעֵי־דְקָלִין

וְשָׂרוּ תִמְן:

וַיִּסְעוּ מֵאֵילָם וַיַּחֲנוּ עַל־יַם

סוּף:

וַנָּטְלוּ מֵאֵילָם וְשָׂרוּ עַל־יַמָּא דְסוּף:

י"א ט"ז

וַיִּסְעוּ מִיָּם סוּף וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבָּר

סִין׃

וַנִּטְּלוּ מִיָּמָּה דְסוּף וְשָׂרוּ בְּמִדְבָּרָא

דְּסִין׃

יב וַיִּסְעוּ מִמִּדְבָּר סִין וַיַּחֲנוּ

בְּדַפְקָה׃

וַנִּטְּלוּ מִמִּדְבָּרָא דְסִין וְשָׂרוּ בְּדַפְקָה׃

וַיִּסְעוּ מִדְּפָקָה וַיַּחֲנוּ בְּאֵלֹשׁ:

וַנָּטְלוּ מִדְּפָקָה וְשָׂרוּ בְּאֵלֹשׁ:

יד וַיִּסְעוּ מֵאֵלֹשׁ וַיַּחֲנוּ

בְּרַפִּידִם וְלֹא הָיָה שָׁם מַיִם

לָעָם לְשִׁתּוֹת:

וַנָּטְלוּ מֵאֵלֹשׁ וְשָׂרוּ בְּרַפִּידִם וְלֹא הָיָה

תָּמֹן מַיָּא לְעַמָּא לְמִשְׁתֵּי:

טו וַיִּסְעוּ מִרַפִּידִם וַיַּחֲנוּ

בְּמִדְבַּר סִינִי:

וְנָטְלוּ מִרְפִּידִם וְשָׂרוּ בְּמִדְבָּרָא דְּסִינִי:

טז וַיִּסְעוּ מִמִּדְבָּר סִינִי וַיַּחֲנוּ

בְּקִבְרֹת הַתְּאֵוָה:

וְנָטְלוּ מִמִּדְבָּרָא דְּסִינִי וְשָׂרוּ בְּקִבְרֵי

דְּמִשְׁאֵלִי:

יז וַיִּסְעוּ מִקִּבְרֹת הַתְּאֵוָה וַיַּחֲנוּ

בַּחֲצֵרוֹת:

וְנָטְלוּ מִקִּבְרֵי דְּמִשְׁאֵלִי וְשָׂרוּ בַּחֲצֵרוֹת:

יח וַיִּסְעוּ מִחֲצֵרוֹת וַיַּחֲנוּ

בְּרַתְמָה:

וְנָטְלוּ מִחֲצֹרֹת וְשָׂרוּ בְּרַתְמָה:

וַיַּחֲנוּ בִּרְתֻמָּה. עַל שֵׁם לְשׁוֹן הָרַע שֶׁל

מִרְגָּלִים, שֶׁנֶּאֱמַר מָה יִתֵּן לָךְ וּמָה יוֹסִיף לָךְ

לְשׁוֹן רַמְיָה חֲצִי גְבוּר שְׁנוּנִים עִם גַּחְלִי

רַתְמִים:

יֵט וַיִּסְעוּ מִרְתְּמָה וַיַּחֲנוּ בְּרַמֶּן

פְּרִיץ:

וְנָטְלוּ מִרְתְּמָה וְשָׂרוּ בְּרַמֶּן פְּרִיץ:

כ וַיִּסְעוּ מִרְמֹן פָּרִץ וַיַּחֲנוּ

בְּלִבְנָה:

וַנָּטְלוּ מִרְמֹן פָּרִץ וַיָּשְׂרוּ בְּלִבְנָה:

כא וַיִּסְעוּ מִלִּבְנָה וַיַּחֲנוּ בְּרַסָּה:

וַנָּטְלוּ מִלִּבְנָה וַיָּשְׂרוּ בְּרַסָּה:

כב וַיִּסְעוּ מִרַסָּה וַיַּחֲנוּ

בְּקַהֲלָתָה:

וַנָּטְלוּ מִרַסָּה וַיָּשְׂרוּ בְּקַהֲלָתָה:

בג וַיִּסְעוּ מִקַּהֲלָתָה וַיַּחֲנוּ בְּהַר

שֹׁפָר׃

וַנִּטְּלוּ מִקַּהֲלָתָה וְשָׂרוּ בְּטוֹרָא דְשֹׁפָר׃

בד וַיִּסְעוּ מִהַר שֹׁפָר וַיַּחֲנוּ

בַּחֲרָדָה׃

וַנִּטְּלוּ מִטוֹרָא דְשֹׁפָר וְשָׂרוּ בַּחֲרָדָה׃

בה וַיִּסְעוּ מִבַּחֲרָדָה וַיַּחֲנוּ

בַּמִּקַּהֲלֹת׃

וַנִּטְּלוּ מִחֲרָדָה וְשָׂרוּ בְּמִקְהֵלוֹת:

כו וַיִּסְעוּ מִמִּקְהֵלֹת וַיַּחֲנוּ

בְּתַחַת:

וַנִּטְּלוּ מִמִּקְהֵלוֹת וְשָׂרוּ בְּתַחַת:

כז וַיִּסְעוּ מִתַּחַת וַיַּחֲנוּ בְּתַרְחַ:

וַנִּטְּלוּ מִתַּחַת וְשָׂרוּ בְּתַרְחַ:

כח וַיִּסְעוּ מִתַּרְחַ וַיַּחֲנוּ

בְּמִתְקָה:

וַנִּטְּלוּ מִתַּרְחַ וְשָׂרוּ בְּמִתְקָה:

כט וַיִּסְעוּ מִמֶּתְקָה וַיַּחֲנוּ

בְּחֶשְׁמוֹנָה׃

וַנָּטְלוּ מִמֶּתְקָה וַשָּׂרוּ בְּחֶשְׁמוֹנָה׃

ל וַיִּסְעוּ מִחֶשְׁמוֹנָה וַיַּחֲנוּ

בְּמוֹסְרוֹת׃

וַנָּטְלוּ מִחֶשְׁמוֹנָה וַשָּׂרוּ בְּמוֹסְרוֹת׃

לא וַיִּסְעוּ מִמוֹסְרוֹת וַיַּחֲנוּ בְּבִנֵי

יַעֲקֹב׃

וְנָטְלוּ מִמּוֹסְרוֹת וְשָׂרוּ בְּבִנֵּי יַעֲקֹן:

לֵב וַיִּסְעוּ מִבְּנֵי יַעֲקֹן וַיַּחֲנוּ

בְּחֹר הַגְּדֹגֵד:

וְנָטְלוּ מִבְּנֵי יַעֲקֹן וְשָׂרוּ בְּחֹר הַגְּדֹגֵד:

לֵב וַיִּסְעוּ מִחֹר הַגְּדֹגֵד וַיַּחֲנוּ

בִּיַּטְבַּתָּה:

וְנָטְלוּ מִחֹר הַגְּדֹגֵד וְשָׂרוּ בִּיַּטְבַּתָּה:

לֵב וַיִּסְעוּ מִיַּטְבַּתָּה וַיַּחֲנוּ

בְּעֵבֶר־נָה:

וְנִטְלוּ מִיִּטְבַּתָּה וְשָׂרוּ בְּעֵבְרָנָה:

לָהּ וַיִּסְעוּ מֵעֵבְרָנָה וַיַּחֲנוּ

בְּעֵצִיִן גָּבֵר:

וְנִטְלוּ מֵעֵבְרוֹנָה וְשָׂרוּ בְּעֵצִיִן גָּבֵר:

לוֹ וַיִּסְעוּ מֵעֵצִיִן גָּבֵר וַיַּחֲנוּ

בְּמִדְבַּר צֵן הוּא קִנְדֵּשׁ:

וְנִטְלוּ מֵעֵצִיִן גָּבֵר וְשָׂרוּ בְּמִדְבַּר צֵן

הִיא רִקְמָה:

לוֹ וַיִּסְעוּ מִקִּנְדֵּשׁ וַיַּחֲנוּ בְּחֹר

הָהָר בְּקֶצֶה אֶרֶץ אֲדוֹם:

וַנִּטְלוּ מִרְקָם וְשָׂרוּ בְּהוֹר טוֹרָא בְּסִיפֵי

אֶרֶץ דְּאֲדוֹם:

לֹא וַיַּעַל אֶתְּהָרָן הַכֹּהֵן אֶל הָר

הָהָר עַל פִּי יְהוָה וַיָּמָת שָׁם

בְּשָׁנָת הָאֲרֻבַּעִים לְצֵאת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ

הַחֲמִישִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ:

וּסִלַּק אֶתְּהָרָן כְּהֵנָּא לְהוֹר טוֹרָא עַל

מִי־מָרָא דִּי־י וּמִית תַּמָּן בְּשַׁנַּת אַרְבַּעִין

לְמַפֵּק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם

בִּירְחָא חֲמִשָּׁאָה בַּחַד לִירְחָא:

עַל פִּי ה'. מַלְמַד שְׁמַת בְּנִשְׁיָקָה:

לֹט וְאַהֲרֹן בֶּן שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים

וּמֵאֵת שָׁנָה בְּכַתּוֹ בְּחֹר הָהָר:

(ס)

וְאַהֲרֹן בַּר מֵאָה וְעֶשְׂרִין וְתֵלַת שָׁנִין

כַּד מִית בְּחֹר טוֹרָא:

מ וַיִּשְׁמַע הַכִּנְעַנִּי מֶלֶךְ עָרֹד

וְהוּא יָשָׁב בְּנֶגֶב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן

בְּבֹא בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

וַיִּשְׁמַע כְּנַעֲנָה מֶלְכָּא דְעָרֹד וְהוּא יָתֵב

בְּדְרוֹמָא בְּאֶרְעָא דְכְנָעַן בְּמִיתֵי בְנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וַיִּשְׁמַע הַכִּנְעַנִּי. כֹּאן לְמַדְךָ שְׁמִיתָת אַהֲרֹן

הִיא הַשְׁמוּעָה שֶׁנִּסְתַּלְקוּ עֲנֵנֵי כְבוֹד,

וּכְסֻבּוֹר שֶׁנִּתְּנָה רִשּׁוֹת לַהֲלָחֵם בְּיִשְׂרָאֵל,

לְפִיכָךְ חֲזַר וְכָתְבָה:

מא וַיִּסְעוּ מֵהָרְ הָהָר וַיַּחֲנוּ

בְּצִלְמוֹנָה:

וַנָּטְלוּ מֵהָר טוֹרָא וְשָׂרוּ בְּצִלְמוֹנָה:

מב וַיִּסְעוּ מִצִּלְמוֹנָה וַיַּחֲנוּ

בְּפוֹנוֹן:

וַנָּטְלוּ מִצִּלְמוֹנָה וְשָׂרוּ בְּפוֹנוֹן:

מג וַיִּסְעוּ מִפוֹנוֹן וַיַּחֲנוּ בְּאַבּוֹת:

וַנָּטְלוּ מִפוֹנוֹן וְשָׂרוּ בְּאַבּוֹת:

מִדְּוַיְסָעוֹ מֵאֲבֹת וַיַּחֲנוּ בְּעֵי

הָעֲבָרִים בְּגִבּוֹל מִזְאֵב:

וַנִּטְּלוּ מֵאֲבֹת וַיָּשְׁרוּ בְּמִגְזַת עֲבָרָאִי

בְּתַחֲוִם מִזְאֵב:

בְּעֵי הָעֲבָרִים. לְשׁוֹן חֲרָבוֹת וְגָלִים, כְּמוֹ

לְעֵי הַשְּׂדֵה, שֶׁמֹּד אֵת יְרוּשָׁלַיִם לְעֵיִם:

מִהַ וַיְסָעוּ מֵעֵיִם וַיַּחֲנוּ בְּדִיבּוֹן

גָּד:

וַנִּטְּלוּ מִמִּגְזַתָּא וַיָּשְׁרוּ בְּדִיבּוֹן גָּד:

מו וַיִּסְעוּ מִדִּיבֹן גָּד וַיַּחֲנוּ

בְּעֵלְמוֹן דְּבַלְתִּימָה:

וַנָּטְלוּ מִדִּיבֹן גָּד וְשָׂרוּ בְּעֵלְמוֹן

דְּבַלְתִּימָה:

מו וַיִּסְעוּ מֵעֵלְמוֹן דְּבַלְתִּימָה

וַיַּחֲנוּ בְּהָרֵי הָעֲבָרִים לִפְנֵי

נָבו:

וַנָּטְלוּ מֵעֵלְמוֹן דְּבַלְתִּימָה וְשָׂרוּ בְּטוֹרֵי

דְּעֲבָרַי דְּקָדָם נָבו:

מח וַיִּסְעוּ מִהָרֵי הָעֲבָרִים וַיַּחֲנוּ

בְּעֶרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יִרְחוֹ:

וַנִּטְלוּ מִטּוֹרֵי דְעֶבְרָאִי וְשָׂרוּ בְּמִישְׁרֵיָא

דְּמוֹאָב עַל יַרְדֵּנָא דִּירְחוֹ:

מט וַיַּחֲנוּ עַל הַיַּרְדֵּן מִבֵּית

הַיְשָׁמוֹת עַד אֲבֵל הַשְּׁטִיִּם

בְּעֶרְבֹת מוֹאָב: (ס)

וְשָׂרוּ עַל יַרְדֵּנָא מִבֵּית יְשִׁימוֹת עַד

מִיֶּשֶׁר שְׁטִין בְּמִישְׁרֵיָא דְּמוֹאָב:

**מבית הישמת עד אבל השטים. כאן
למדך שיעזר מחנה ישראל י"ב מיל,
דאמר רבה בר בר חנה, לדידי חזי לי ההוא
אתרא וכו': אבל השטים. מישור של
שטים, אבל שמו:**

שְׁלִישִׁי -

במחוברות

חמישי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּעֶרְבֹת

מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יִרְחוֹ לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה בְּמִישְׁרֵי אֲדֹמָאב

עַל יַרְדֵּנָא דִּירְחוֹ לְמִימָר:

נֹא דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם
עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן אֶל אֶרֶץ
כְּנָעַן׃

מִלֵּל עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אֲרִי
אֲתוֹן עֹבְרִין יְת יֶרֶדְנָא לְאַרְעָא דְכְנָעַן׃
כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן וְגו' וְהוֹרַשְׁתֶּם
וְגו'. וְהָלֹא כִמָּה פַעֲמִים הוֹזַהְרוּ עַל כֵּךְ,
אֲלֹא כֵךְ אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה, כִּשְׁאַתֶּם עֹבְרִים

בִּירְדֵּן בִּיבְשָׁה, עַל מִנַּת כֵּן תַּעֲבֹרוּ, וְאִם

לֹא, מִיִּם בֹּאִין וְשׁוֹטְפִין אֶתְכֶם, וְכֵן מַצִּינוּ

שֶׁאֵמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ בַּעֲוֹדָם בִּירְדֵּן:

נב וְהוֹרֵשְׁתֶּם אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל

הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְאַבְדֶּתֶם אֶת

כָּל מִשְׁכְּבֵיכֶם וְאֶת כָּל צִלְמֵי

מִסְכֹּתֶם תַּאֲבִדוּ וְאֶת כָּל

בְּמוֹתֶם תִּשְׁמִידוּ:

וְתִתְּרוּן יְת כָּל יִתְבִּי אֶרְעָא מִן

קָדְמֵיכֹון וְתִבְדּוֹן יְתָ כָּל בֵּית סִגְדֵּתְהוֹן

וְיֵת כָּל צִלְמֵי מִתְכַּתְהוֹן תִּבְדּוֹן וְיֵת כָּל

בְּמִתְהוֹן תִּשְׁצוֹן:

וְהוֹרֶשְׁתֶּם. וְגִרְשֶׁתֶם: מִשְׁכִּיתֶם. כְּתִרְגוֹמוֹ

בֵּית סִגְדֵּתְהוֹן, עַל שֵׁם שֶׁהָיוּ מִסְכְּכִין אֶת

הַקֶּרֶקַע בְּרִצְפַּת אַבְנִים שֶׁל שֵׁישׁ,

לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֵיהֶם בְּפִישׁוֹט יָדִים וְרַגְלִים,

כְּדַכְתִּיב וְאִבֵּן מִשְׁכִּית לֹא תִתְּנוּ בָאֲרָצְכֶם

לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֶיהָ: מִסְכַּתֶּם. כְּתִרְגוֹמוֹ

מִתְכַּתְהוֹן:

נג וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ

וְיֹשְׁבֹתֶם בָּהּ כִּי לָכֶם נָתַתִּי

אֶת הָאָרֶץ לְרֵשֶׁת אֹתָהּ:

וְתִתְּרוּן יָת יְתִבִּי אֶרְעָא וְתִתְּבוֹן בָּהּ

אֲרִי לְכוֹן יְהִבִּית יָת אֶרְעָא לְמִירַת

יְתָה:

וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ. וְהוֹרַשְׁתֶּם אוֹתָהּ

מִיֹּשְׁבֵיהָ, וְאִזּוּ יֹשְׁבֹתֶם בָּהּ, תֹּכְלוּ

לְהִתְקַיֵּים בָּהּ, וְאִם לֹא, לֹא תֹכְלוּ

לְהִתְקַיֵּים בָּהּ:

נֹד וְהִתְנַחֲלָתֶם אֶת הָאָרֶץ

בְּגֹרֶל לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם לְרֹב

תִּרְבוּ אֶת נַחֲלָתוֹ וּלְמַעַט

תִּמְעִיט אֶת נַחֲלָתוֹ אֶל אֲשֶׁר

יֵצֵא לוֹ שָׂמָּה הַגּוֹרֶל לוֹ יִהְיֶה

לְמִטּוֹת אֲבֹתֵיכֶם תִּתְנַחֲלוּ:

וְתַחֲסֶנּוּ יְת אֶרֶץ בְּעֶדְבָּא לְזַרְעִיתְכֶם

לְסִגְיֵאִי תִסְגֹּן יְת אַחֲסִנְתְּהוֹן וּלְזַעֲיֵרִי

תִּזְעִירוֹן יְת אַחֲסִנְתְּהוֹן לְדִפּוֹק לָהּ

תִּמְנָן עֲדָבָא דִּי לָהּ יְהִי לְשִׁבְטֵי

אַבְהֶתְכוֹן תַּחֲסִנוּן:

אל אשר יצא לו שמה. מקרא קצר הוא

זה, אל מקום אשר יצא לו שמה הגורל, לו

יהיה: למטות אבותיכם. לפי חשבון

יוצאי מצרים. דבר אחר, בשנים עשר

גבולין כמנין השבטים:

נה וְאֵם לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת יִשְׂרָאֵל

הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר

תוֹתִירוּ מֵהֶם לְשִׁכְּתָם

בְּעֵינֵיכֶם וּלְצִנִּינָם בְּצַדֵּיכֶם

וְצַרְרוּ אֶתְכֶם עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר

אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ:

וְאִם לֹא תִתְּרֹכוּן יָת יְתִבִּי אֶרֶץ מִן

קִדְמִיכוֹן וַיְהִי דִּי תִשְׁאַרֹן מִנְהוֹן לְסִיעֹן

נִטְלֹן זֵין לְקַבְּלִיכוֹן וּלְמִשְׁרִין מִקַּפְנִכוֹן

וַיַּעֲקֹן לְכוֹן עַל אֶרֶץ דִּי אֲתוֹן יְתִבִּין

בָּהּ:

וְהָיָה אֲשֶׁר תּוֹתִירוּ מֵהֶם. יִהְיוּ לָכֶם

לרעה: לשכים בעיניכם. ליתדות

המנקרות עיניכם, תרגום של יתדות,

שיביא: ולצנינם. פותרים בו הפותרים

לשון מסוכת קוצים, הסוככת אתכם

לסגור ולכלוא אתכם, מאין יוצא ובא:

וצררו אתכם. כתרגומו:

וְהָיָה כִּאֲשֶׁר דְּבַרְתִּי לַעֲשׂוֹת

לָהֶם אֶעֱשֶׂה לָכֶם: (פ)

וְיָהִי כִּמָּא דִּי חֲשַׁבִּית לְמַעַבְד לְהוֹן

אֶעֱבֹד לְכוֹן:

אֲוִי־בֶר יְהוָה אֵל מִנְּשָׁה לֵאמֹר:

וּמִלֵּיל יִי עִם מִנְּשָׁה לְמִימָר:

ב צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ

אֲלֵהֶם כִּי אֲתֶם בָּאִים אֶל

הָאָרֶץ כְּנָעַן זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר

תִּפְּלֹ לָכֶם בְּנַחֲלָה אָרֶץ כְּנָעַן

לְגַבְלֹתֶיהָ:

פִּקֹּד יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אֲרִי

אֶתֹּן עָאֵלִין לְאַרְעָא דְכִנְעַן דָּא אַרְעָא
דִּי תִתְפַּלֵּג לְכוּן בְּאַחֲסָנָא אַרְעָא
דְכִנְעַן לְתַחוּמָאָה:

זאת הארץ אשר תפל לכם וגו'. לפי
שהרבה מצות נוהגות בארץ ואין נוהגות
בחוצה לארץ, הוצרך לכתוב מצרני גבולי
רוחותיה סביב, לומר כך, מן הגבולין
הללו ולפנים המצות נוהגות: תפול לכם.
על שם שנתחלקה בגורל, נקראת חלוקה
לשון נפילה. ומדרש אגדה אומר, על ידי

שֶׁהַפִּיל הַקִּבִּי'ה שְׂרִיָּהֶם שֶׁל שְׁבַעִים

אוֹמוֹת מִן הַשָּׁמַיִם וְכַפְתָּן לִפְנֵי מֹשֶׁה, אָמַר

לֹא, רֹאֵה אֵין בָּהֶם עוֹד כַּחֲ:

וְהָיָה לָכֶם פֶּאֶת נֶגֶב מִמִּדְבָּר

צֵן עַל יְדֵי אֲדוֹם וְהָיָה לָכֶם

גְּבוּל נֶגֶב מִקְצֵה יָם הַמֶּלַח

קִדְמָה:

וַיְהִי לְכוֹן רוּחַ דְּרוֹמָא מִמִּדְבָּרָא דְצֵן

עַל תְּחוּמֵי אֲדוֹם וַיְהִי לְכוֹן תְּחוּם

דְּרוֹמָא מְסִיפִי יִמָּא דְּמִלְחָא קְדוּמָּא:

וְהִיָּה לָכֶם פֶּאת נֹגֵב. רוּחַ דְּרוּמִית אֲשֶׁר מִן
הַמִּזְרָח לְמַעֲרֹב: מִמִּדְּבַר צִיֵּן. אֲשֶׁר אֵצֶל
אֲדוּם, מִתְחִילָת מִקְצוֹעַ דְּרוּמִית מִזְרָחִית
שֶׁל אֶרֶץ תְּשַׁעַת הַמִּטּוֹת. כִּי־צַד, שֶׁלֹּשׁ
אֲרָצוֹת יוֹשְׁבוֹת בְּדְרוּמָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
זוֹ אֵצֶל זוֹ, קֶצֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאֶרֶץ אֲדוּם
כּוֹלָה, וְאֶרֶץ מוֹאָב כּוֹלָה. אֶרֶץ מִצְרַיִם
בְּמִקְצוֹעַ דְּרוּמִית מַעֲרָבִית, שֶׁנֶּאֱמַר
בְּפֶרֶשֶׁה זוֹ מִעֲצָמוֹן נֶחֱלָה מִצְרַיִם וְהָיוּ
תּוֹצְאוֹתָיו הַיָּמָה, וְנֶחֱלָ מִצְרַיִם הִיָּה מֵהַכֹּךְ

על פני כל ארץ מצרים, שנאמר מן
השיחור אשר על פני מצרים, ומפסיק בין
ארץ מצרים לארץ ישראל. וארץ אדום
אצלה לצד המזרח, וארץ מואב אצל ארץ
אדום, בסוף הדרום למזרח. וכשיצאו
ישראל ממצרים, אם רצה המקום לקרב
את כניסתם לארץ, היה מעבירם את
הנילוס לצד צפון ובאין לארץ ישראל,
ולא עשה כן, וזהו שנאמר ולא נחם
אלהים דרך ארץ פלשתים, שהם יושבים
על הים במערבה של ארץ כנען, כענין

שנאמר בפלשתים יושבי חבל הים גוי
ברתים, ולא נחם אותו הדרך, אלא הסיבן
והוציאם דרך דרומה אל המדבר, והוא
שקראו יחזקאל מדבר העמים, לפי שהיו
כמה אומות יושבים בצדה והולכין אצל
דרומה מן המערב כלפי מזרח תמיד, עד
שבאו לדרומה של ארץ אדום, ובקשו
ממלך אדום שיניחם לעבור דרך ארצו
ולהכנס לארץ דרך רחבה, ולא רצה,
והוצרכו לסבוב את כל דרומה של אדום
עד בואם לדרומה של ארץ מואב, שנאמר

וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה, והלכו
כל דרומה של מואב עד סופה, ומשם
הפכו פניהם לצפון, עד שסבבו כל מצר
מזרחי שלח לרחבה, וכשכלו את מזרחה,
מצאו את ארץ סיחון ועוג, שהיו יושבין
במזרחה של ארץ כנען, והירדן מפסיק
ביניהם, וזהו שנאמר ביפתח, וילך במדבר
ויסב את ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבא
ממזרח שמש לארץ מואב, וכבשו את
ארץ סיחון ועוג שהיתה בצפונה של ארץ
מואב, וקרבו עד הירדן, והוא כנגד מקצוע

צפֹּנִית מֵעֶרְבִית שֶׁל אֶרֶץ מִזְרָא. נִמְצָא

שֶׁאֶרֶץ כְּנָעַן שֶׁבַע־בָּר הִירְדֵן לְמַעַרְב, הִיא

מִקְצוֹעַ דְּרוֹמִית מִזְרָחִית שֶׁלָּהּ אֵצֶל אֲדוֹם:

ד וְנִסַּב לָכֶם חֶגְבֹּל מִנֶּגֶב

לְמַעַלָּה עֲקֹרֵבִים וְעַבְרָא צִנָּה

(וְהִיא) וְהִיא תוֹצֵאתִיו מִנֶּגֶב

לְקֹדֶשׁ בְּרִנֵּעַ וַיֵּצֵא חֲצֵר אֲדָר

וְעַבְרָא עֲצִמָּה:

וַיִּסְחָר לְכוֹן תְּחוּמָּא מִדְּרוֹמָא לְמִסְקָנָא

**דַּעֲקָרְבִים וַיַּעֲבֹר לְצֵן וַיְהוֹן מִפְּקֻנֹּהִי
מִדְּרוֹמָא לְרָקִם גִּיּאָה וַיִּפּוֹק לַחֲצַר
אֲדָר וַיַּעֲבֹר לְעֶצְמוֹן:**

**ונסב לכם הגבול מנגב למעלה עקרבים.
כל מקום שנאמר ונסב או ויצא, מלמד
שלא היה המצר שזה, אלא הולך ויוצא
לחוץ, יוצא המצר ועוקם לצד צפוןנו של
עולם באלכסון למערב, ועובר המצר
בדרומה של מעלה עקרבים, נמצא מעלה
עקרבים לפניו מן המצר: ועבר צנה. אל**

**צִין כְּמוֹ מִצְרִימָה: וְהָיוּ תוֹצְאוֹתָיו.
קִצּוֹתָיו, בְּדְרוֹמָה שֶׁל קֹדֶשׁ בְּרִנֶּעַ: וַיֵּצֵא
חֶצֶר אֶדֶר. מִתְּפֹשֶׁט הַמִּצָּר וּמִרְחִיב לְצַד
צָפוֹן שֶׁל עוֹלָם, וְנִמְשַׁךְ עוֹד בְּאִלְכָסוֹן
לְמַעַרְב וּבָא לוֹ לְחֶצֶר אֶדֶר, וּמִשָּׁם לְעֵצְמוֹן
וּמִשָּׁם לְנַחַל מִצְרִים. וְלָשׁוֹן וְנִסָּב הָאֲמוֹר
כֹּאן, לְפִי שִׁכְתָּב וַיֵּצֵא חֶצֶר אֶדֶר, שֶׁהִתְחִיל
לְהִרְחִיב מִשְׁעֵבֶר אֶת קֹדֶשׁ בְּרִנֶּעַ, וְרוֹחֵב
אוֹתָהּ רְצוּעָה שֶׁבִּלְטָה לְצַד צָפוֹן הִיִּתָּה
מִקֹּדֶשׁ בְּרִנֶּעַ עַד עֵצְמוֹן, וּמִשָּׁם וְהַלָּא
נִתְקַצֵּר הַמִּצָּר, וְנִסָּב לְצַד הַדְּרוֹם וּבָא לוֹ**

לִנְחֹל מִצָּרִים, וּמִשָּׁם לְצַד הַמִּעֶרֶב אֶל הַיָּם
הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא מִצָּר מִעֲרֵבָה שֶׁל כָּל אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, נִמְצָא שֶׁנֶּחֱל מִצָּרִים בַּמִּקְצוֹעַ
מִעֲרֵבִית דְּרוֹמִית:

הַ וְנִסַּב הַגְּבוּל מֵעֲצָמוֹן נֶחֱלָה
מִצָּרִים וְהָיוּ תּוֹצְאוֹתָיו הַיָּמָה:
וַיִּסְתַּח תְּחוּמָּא מֵעֲצָמוֹן לְנֶחֱלָא
דְּמִצָּרִים וַיְהוֹן מִפְּקִנְוֵהּ לַיָּמָה:

וְהָיוּ תּוֹצְאוֹתָיו הַיָּמָה. אֶל מִצָּר הַמִּעֶרֶב,
שֶׁאֵין עוֹד גְּבוּל נֶגֶב מֵאֲרִיךְ לְצַד הַמִּעֶרֶב

משם והלאה:

וּ וְגָבֹול יָם וְהָיָה לָכֶם הַיָּם

הַגָּדֹול וְגָבֹול זֶה יְהִי לָכֶם

גָּבֹול יָם:

וְתַחֲוֹם מִעֶרְבָא וְיִהְיֶה לְכוֹן יָמָא רַבָּא

וְתַחֲוִימָה דִּין יִהְיֶה לְכוֹן תַּחֲוֹם מִעֶרְבָא:

וּגְבוּל יָם. וּמִצַּר מִעֲרַבִי מֵהוּ: וְהָיָה לָכֶם

הַיָּם הַגָּדֹול. לְמִצַּר: וּגְבוּל. הַנְּסִין שְׁבַתוּךְ

הַיָּם אֵף הֵם מִן הַגְּבוּל, וְהֵם אֵיִם שְׁקוּרִין

אֵינְזוּל"ס:

וַיִּזַּח יְהוָה לָכֶם גְּבוּל צִפּוֹן מִן

הַיָּם הַגָּדֹל תַּתְּאוּ לָכֶם הָר

הַהָר:

וַיֵּדִין יְהוָה לְכוֹן תְּחוּם צִפּוֹנָא מִן יָמָא

רַבָּא תְּכֻנֹּן לְכוֹן לְהוֹר טוֹרָא:

גְּבוּל צִפּוֹן. מִצַּר צִפּוֹן: מִן הַיָּם הַגָּדוֹל

תַּתְּאוּ לָכֶם הָר הַהָר. שֶׁהוּא בִּמְקָצוֹעַ

צִפּוֹנִית מֵעֶרְבִית, וְרָאִשׁוּ מִשְׁפִּיעַ וְנִכְנָס

לְתוֹךְ הַיָּם, וַיֵּשׁ מֵרוּחַב הַיָּם לְפָנִים הֵימָנוּ

וַחֲצָה הֵימָנוּ: תַּתְּאוּ. תִּשְׁפְּעוּ לָכֶם, לְנִטּוֹת

ממערב לצפון אל הר ההר: תתאו. לשון
סיבה, כמו אל תא הרצים ותאי השער,
היציע, שקורין אפנדי"ץ, שהוא מוסב
ומשופע:

ה מהר ההר תתאו לבא חמת
והיו תוצאת הגבל צדדה:

מהור טורא תכונון למטי חמת ויהון
מפקנוהי דתחומא לצדד:

מהר ההר. תסבו ותלכו אל מצר הצפון
לצד המזרח, ותפגעו בלבוא חמת, זו

אנטוכיא: תוצאות הגבול. סופי הגבול,

כל מקום שנאמר תוצאות הגבול, או

המצר כלה שם לגמרי ואינו עובר להלך

כלל, או משם מתפשט ומרחיב ויוצא

לאחוריו להמשך להלך, באלכסון יותר מן

הרוחב הראשון, ולענין רוחב המדה

הראשון קראו תוצאות, ששם כלתה

אותה מדה:

ט וַיֵּצֵא הַגִּבּוֹל זְפֹרֶנָּה וְהָיוּ

תּוֹצְאוֹתָיו חֲצֵר עֵינָן זֶה יְהִיָּה

לָכֶם גְּבוּל צִפּוֹן:

וַיִּפּוֹק תְּחוּמָּא לְזַפְרוֹן וַיהוֹן מִפְּקִנְוֹהִי

לְחֲצַר עֵינָן דִּין יְהִי לְכוֹן תְּחוּם צִפּוֹנָא:

והיו תוצאותיו חצר עינן. הוא היה סוף

המצר הצפוני, ונמצאת חצר עינן במקצוע

צפונית מזרחית, ומשם והתאוויתם לכם

אל מצר המזרחי:

וְהַתְּאוּיָתָם לָכֶם לְגְבוּל קְדָמָה

מִחֲצַר עֵינָן שְׂפָמָה:

וְתִכּוֹנֵנוּן לְכוֹן לְתַחֲוִים קְדוּמָא מַחְצֵר

עֵינָן לְשֹׁפִם:

וְהַתְּאוּיָתָם. לְשׁוֹן הַסְּבָה וְנִטְיָה, כְּמוֹ

תַּתְּאוּ: שֹׁפֵמָה. בַּמְּצָר הַמְּזַרְחִי וּמִשֵּׁם

הַרְבֵּלָה:

יֵא וִירֵד הַגְּבֵל מִשֹּׁפִם הַרְבֵּלָה

מִקְּדָם לְעֵינָן וִירֵד הַגְּבֵל וּמַחְצָה

עַל כְּתָף יָם כְּנָרֶת קְדָמָה:

וַיַּחֲוֶה תַּחֲוִמָא מִשֹּׁפִם לְרֵבֵלָה מִמְּדִנָּה

לְעֵין וַיַּחֲזֶה תַּחֲמוֹמָא וַיִּמָּטֵי עַל פִּיָּה יָם

גְּנוֹסֶר קְדוֹמָא:

מקדם לעין. שם מקום, והמצר הולך
במזרחו, נמצא העין לפניו מן המצר,
ומארץ ישראל הוא: וירד הגבול. כל
שהגבול הולך מצפון לדרום הוא יורד
והולך: ומחה על כתף. עבר: ים כנרת
קדמה. שיהא ים כנרת תוך לגבול
במערב, והגבול במזרח ים כנרת, ומשם
ירד אל הירדן, והירדן מושך ובא מן
הצפון לדרום באלכסון, נוטה לצד מזרח

ומתקרב לצד ארץ כנען כנגד ים כנרת,
ומושך לצד מזרחה של ארץ ישראל כנגד
ים כנרת, עד שנופל בים המלח, ומשם
כלה הגבול בתוצאותיו אל ים המלח,
שממנו התחלת מצר מקצוע דרומית
מזרחית, הרי סובבת אותה לארבע
רוחותיה:

יב וַיֵּרֶד הַגְּבוּל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיוּ
תוֹצְאוֹתָיו ים הַמֶּלַח זֹאת
תִּהְיֶה לָכֶם הָאָרֶץ לְגְבֻלֹתֶיהָ

סביב:

וַיַּחֲזֹק תַּחֲמוֹמָא לִירְדְנָא וַיַּחֲזֹק מִפְּקִנְוֹהִי

לִימָא דְּמִלְחָא דָּא תְּהִי לְכוּן אֶרְעָא

לְתַחֲמוֹמָא סְחֹר סְחֹר:

יְיָ וַיֵּצֵא מִנְּשָׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לְאָמֹר זֹאת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר

תִּתְּנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגֹרֶל אֲשֶׁר

צִוָּה יְהוָה לָתֵת לְתַשְׁעַת

הַמִּטּוֹת וַחֲצֵי הַמִּטָּה:

וּפִקִּיד מִשָּׁה יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימָר

דָּא אַרְעָא דְתַתְּחִסְנוֹן יְתָה בְּעַדְבָּא דִּי

פִּקִּיד יִי לְמַתָּן לְתַשְׁעַת שְׁבַטִין וּפְלָגוֹת

שְׁבַטָא:

יֶד כִּי לְקַחוּ מִטָּה בְּנֵי הָרְאוּבֵנִי

לְבֵית אֲבֹתָם וּמִטָּה בְּנֵי הַגָּדִי

לְבֵית אֲבֹתָם וַחֲצִי מִטָּה

מִנִּשָּׁה לְקַחוּ נַחֲלָתָם:

אַרִי קָבִילוּ שְׁבַטָא דְבְנֵי רְאוּבֵן לְבֵית

אֲבֹתָהוֹן וְשִׁבְטָא דְּבִנֵּי גָד לְבֵית

אֲבֹתָהוֹן וּפְלָגוֹת שִׁבְטָא דְּמִנְשֶׁה

קָבִילוּ אַחֲסַנְתָּהוֹן:

טו שְׁנֵי הַמַּטּוֹת וַחֲצֵי הַמַּטֵּה

לְקַחְוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לְיִרְדֵּן

יִרְחוּ קֹדְמָה מִזְרָחָה: (פ)

תִּרְיִן שְׁבֹטִין וּפְלָגוֹת שִׁבְטָא קָבִילוּ

אַחֲסַנְתָּהוֹן מֵעֵבֶר לְיִרְדֵּן דִּירְחוּ

קְדוּמָא מִדִּינְחָא:

פרשת מסעי – רביעי – במחוברות ששי – דף ס

קדמה מזרחת. אל פני העולם, שהם

במזרח, שרוח מזרחית קרויה פנים

ומערבית קרויה אחור, לפיכך דרום לימין

וצפון לשמאל:

רביעי -

במחוברות

ששי

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

יִי אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר

יִנָּחֲלוּ לָכֶם אֶת הָאָרֶץ אֲלֶעָזָר

הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון:

אֵלִין שְׁמֹת גְּבֵרִיא דִּי יַחֲסִנֹון לְכוֹן יִת

אֶרְעָא אֲלֶעָזָר כֹּהֵנָא וַיהוֹשֻׁעַ בֶּר נֹון:

אשר ינחלו לכם. בשבילכם, כל נשיא

ונשיא אפוטרופוס לשבטו, ומחלק נחלת

השבט למשפחות ולגברים, ובורר לכל
אחד ואחד חלק הגון, ומה שהם עושין
יהיה עשוי, באילו עשאו שלוחים. ולא
יתכן לפרש לכם זה, ככל לכם שבמקרא,
שאם בן היה לו לכתוב ינחילו לכם, ינחלו
משמע שהם נוחלים לכם, בשבילכם
ובמקומכם כמו ה' ילחם לכם:

יח וְנָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד
מִמֶּנֶּה תִּקְחוּ לְנָחֵל אֶת הָאָרֶץ:
וְרָבָא חֵד רָבָא חֵד מִשְׁבֹּטָא תְּסִבּוּ

לֹא־חֲסִנָּא יִתְּ אֶרְעָא:

לְנַחֵל אֶת הָאָרֶץ. שִׁיחָא נֹחַל וְחֹלֵל

אוֹתָהּ בַּמְּקוֹמָהּ:

יִשְׂרָאֵלָה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים לְמַטָּה

יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה:

וְאֵלִין שְׁמֹת גְּבֵרִיא לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה

כָּלֵב בַּר יִפְנֶה:

כ וְלְמַטָּה בְּנֵי שְׁמַעוֹן שְׁמוֹאֵל

בֶּן עַמִּיהוּד:

וְלִשְׁבֹּטָא דְּבִי שְׁמֵעוֹן שְׁמוּאֵל בַּר

עַמִּיהוּד:

כא לְמַטֵּה בְנֵימֵן אֶלְיָדָד בֶּן

כְּסִלּוֹן:

לְשִׁבְטָא דְּבְנֵימֵן אֶלְיָדָד בַּר כְּסִלּוֹן:

כב וְלְמַטֵּה בְנֵי דָן נָשִׂיא בְּקִי

בֶּן יִגָּלִי:

וְלִשְׁבֹּטָא דְּבִי דָן רַבָּא בְּקִי בַר יִגָּלִי:

כג לְבְנֵי יוֹסֵף לְמַטֵּה בְנֵי מְנַשֶּׁשֶׁה

נְשִׂיא חֲנִיאל בֶּן אֶפְרַיִם:

לְבָנִי יוֹסֵף לְשִׁבְטָא דְבָנִי מִנְּשָׂה רַבָּא

חֲנִיאל בֶּר אֶפְרַיִם:

כד וְלִמְטָה בְנֵי אֶפְרַיִם נְשִׂיא

קִמּוּאל בֶּן שַׁפְטָן:

וְלִשְׁבְטָא דְבָנִי אֶפְרַיִם רַבָּא קִמּוּאל בֶּר

שַׁפְטָן:

כה וְלִמְטָה בְנֵי זְבוּלֹן נְשִׂיא

אֶלִּיצָפָן בֶּן פִּרְנָח:

וְלִשְׁבֹּטָא דְּבִנֵּי זְבוּלֹן רַבָּא אֱלִיצָפָן בַּר

פְּרִנָּה:

כו וְלִמַּטָּה בְּנֵי יִשָּׁשְׁכָר נְשִׂיא

פִּלְטִיאל בֶּן עֶזְרָא:

וְלִשְׁבֹּטָא דְּבִנֵּי יִשָּׁשְׁכָר רַבָּא פִּלְטִיאל

בַּר עֶזְרָא:

כז וְלִמַּטָּה בְּנֵי אָשֵׁר נְשִׂיא

אַחִיהוּד בֶּן שְׁלֹמִי:

וְלִשְׁבֹּטָא דְּבִנֵּי אָשֵׁר רַבָּא אַחִיהוּד בַּר

שְׁלָמִי:

כח וְלִמְטָה בְּנֵי נִפְתָּלִי נָשִׂיא

פְּדֵהֶאֱל בֶּן עַמִּיהוּד:

וְלִשְׁבֻטֹּא דְבְנֵי נִפְתָּלִי רַבָּא פְּדֵהֶאֱל בֶּר

עַמִּיהוּד:

כט אֱלָה אֲשֶׁר צָוָה יְהוָה לְנַחֵל

אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַרְצָן כְּנַעַן:

(פ)

אֵלֶּיךָ דִּי פִקִּיד יִי לְאַחֲסֵנָא יְת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא דְכְנַעַן:

לְנַחֵל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שֶׁהֵם יִנְחִילוּ אוֹתָהּ
לָהֶם לְמַחֲלָקוֹתֶיהָ:

במדבר פרק-לה

חמישי

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּעֶרְבֹת

מִזְאֵב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה בְּמִישְׁרֵיָא דְּמִזְאֵב

עַל יִרְדְּנָא דִּירִיחוֹ לְמִימָר:

ב צו אַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַנּוּ

לְלוֹיִם מִנְחָלָת אַחֲזָתָם עָרִים

לְשֹׁבֵת וּמִגְרֵשׁ לְעָרִים

סְבִיבֵיתֵיהֶם תִּתְּנֵנוּ לְלוֹיִם:

פֶּקֶד יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ לְלוֹאִי

מֵאַחֲסֵנֶת אַחֲדֵתֶהוּן קְרוֹיִן לְמִתָּב וְרוּחַ

לְקְרוֹיָא סִחְרַנִּיהוּן תִּתְּנוּ לְלוֹאִי:

וּמִגְרֵשׁ. רִיזַח מִקּוֹם חֶלֶק חוּץ לְעִיר סְבִיב,

להיות לנוי לעיר, ואין רשאין לבנות שם

בית, ולא לנטוע כרם, ולא לזרוע זריעה:

ג וְהָיוּ הָעָרִים לָהֶם לְשֹׁבֹת

וּמִגְרָשֵׁיהֶם יִהְיוּ לְבִהְמֹתָם

וְלָרֶכֶשׁם וְלִכְל חֵיתָם:

ויהוון קרוי־א להוון למִתָּב וְרוֹחֵיהוֹן יִהוֹן

לְבַעֲיָרָהוֹן וְלִקְנִינִיהוֹן וְלִכְל חַוְתָּהוֹן:

ולכל חיתם. לכל צרכיהם:

ד וּמִגְרָשֵׁי הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ

לְלוֹיִם מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֵלָּהּ

אִמָּה סְבִיב:

וְרוּחֵי קְרוּיָא דִּי תִתְּנוּן לְלוֹאֵי מְכוּתָל

קִרְתָּא וּלְבָרָא אֵלָּהּ אֲמִין סְחֹר סְחֹר:

אֵלָּהּ אִמָּה סְבִיב. וְאַחֲרֵינוּ הוּא אֹמֵר

אֲלֵפִים בְּאִמָּה, הֵא כִּיצַד, אֲלֵפִים הוּא נוֹתֵן

לָהֶם סְבִיב, וּמָהֶם אֵלָּהּ הַפְּנִימִים לְמַגְרֵשׁ,

וְהַחִיצוֹנִים לְשָׂדוֹת וּלְכַרְמִים:

ה וּמִדֹּתָם מֵחוּץ לְעִיר אֵת

פֶּֽאֶת קִדְמָה אֶלְפִים בִּאֲמָה

וְאֶת פֶּֽאֶת נֶגֶב אֶלְפִים בִּאֲמָה

וְאֶת פֶּֽאֶת יָם אֶלְפִים בִּאֲמָה

וְאֶת פֶּֽאֶת צִפּוֹן אֶלְפִים בִּאֲמָה

וְהָעִיר בִּתְּוֹךְ זֶה יְהִיָּה לָהֶם

מִגְרָשֵׁי הָעָרִים:

וְתַמְשְׁחוֹן מִבָּרָא לְקִרְתָּא יְת רוח

קְדוּמָא תִּרִין אֶלְפִין בְּאַמִּין וְיֵת רוח

דְּרוּמָא תִּרִין אֶלְפִין בְּאַמִּין וְיֵת רוח

מֵעֶרְבָּא תֵּרִין אֲלִפִּין בְּאַמִּין וְיֵת רוּחַ

צְפוֹנָא תֵּרִין אֲלִפִּין בְּאַמִּין וְקִרְתָּא

בְּמַצִּיעָא דִּין יְהִי לְהוּן רוּחִי קְרוּיָא:

ו וְאֵת הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ

לְלוֹיִם אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט

אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֶם שָׂמָּה הָרֹצֵחַ

וְעֵלִיהֶם תִּתְּנוּ אֶרְבָּעִים

וְשִׁתִּים עִיר:

וְיֵת קְרוּיָא דִּי תִתְּנוּן לְלוֹאֵי יֵת שִׁית

קְרוּי שְׁזֹבוֹתָא דִּי תִתְּנוּן לְמַעַרְק תִּמָּן

קְטוּלָא וְעֲלִיהוֹן תִּתְּנוּן אַרְבַּעִין וְתִרְתִּין

קְרוּיִן:

ז כָּל הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּן לְלוּיִם

אַרְבַּעִים וְשִׁמְנָה עִיר אֶתְהֶן

וְאֵת מִגְרָשֵׁיהֶן:

כָּל קְרוּיָא דִּי תִתְּנוּן לְלוּאֵי אַרְבַּעִין

וְתִמְנֵי קְרוּיִן יִתְּהֶן וְיֵת רוּחֵיהֶן:

ח וְהָעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּן מֵאַחֲזַת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הָרֶב תִּרְבוּ

וּמֵאֵת הַמַּעַט תִּמְעִיטוּ אִישׁ

כַּפִּי נִחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יִנְחָלוּ יְתֵן

מֵעֲרֵיוֹ לְלוֹיִם: (פ)

וְקִרְוֵא דִּי תִתְּנוּן מֵאַחֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

מִן סְגִיאי תִסְגֹּון וּמִן זַעֲיֵרִי תִזְעִירוּן

גִּבֹּר כְּפוּם אַחֲסִנְתָּהּ דִּי יַחֲסִנוּן יְתֵן

מִקְרוּוְהִי לְלוֹאי:

שִׁיטָּה -

במחוברות

שביעי

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר:

יִדְבֹּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר:

אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עֲבָרִים אֶת

הַיַּרְדֵּן אֶרְצָה כְּנָעַן:

מִלִּיל עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אֲרִי

אֶתוֹן עֲבָרִין יֵת יִרְדְּנָא לְאֶרְעָא דְכְנָעַן:

יֵא וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרִי

מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְנִם שְׁמָה

רִצַּח מִכָּה נֶפֶשׁ בְּשִׁגְגָה:

וְתִזְמְנוּ לְכוּן קְרוֹין קְרוֹי שְׁזִבוּתָא

יְהוֹיִן לְכוּן וַיַּעְרוֹק לְתַמָּן קָטוּלָא

דִּיקְטוֹל נַפְשָׁא בְּשָׁלוֹ:

והקרייתם. אין הקרייה אלא לשון הזמנה,

וכן הוא אומר, כי הקרה ה' אלהיך לפני:

יב וְהִיוּ לָכֶם הָעָרִים לְמִקְלָט

מִגָּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד

עֲמָדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לְמִשְׁפָּט:

ויהיו לְכוֹן קְרוֹיָא לְשׁוּבָא מִגָּאֵל דְּמָא

וְלֹא יָמוּת קְטוֹלָא עַד דִּיקוּם קָדָם

כְּנֶשֶׁתָא לְדִינָא:

מגאל. מפני גואל הדם, שהוא קרוב

לנרצה:

יג וְהָעָרִים אֲשֶׁר תִּתֶּנּוּ שֵׁשׁ

עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם:

וְקָרוּא דִּי תִתְּנוּן שִׁית קָרוֹי שְׁזִבוֹתָא

יְהוּיִן לְכוּן:

שש ערי מקלט. מגיד, שאף על פי

שהבדיל משה בחייו שלש ערים בעבר

הירדן, לא היו קולטות עד שנבחרו שלש

שנתן יהושע בארץ כנען:

יָד אֶת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ
מֵעַבָּר לַיַּרְדֵּן וְאֶת שְׁלֹשׁ
הָעָרִים תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן עָרֵי
מִקְלָט תִּהְיֶינָה:

וְיֵת תְּלַת קְרוֹיָא תִּתְּנוּן מֵעַבְרָא לַיַּרְדֵּנָא
וְיֵת תְּלַת קְרוֹיָא תִּתְּנוּן בְּאַרְעָא דְכְנַעַן
קְרוֹי שְׁזֻבוּתָא יְהוּיִן:

את שלש הערים וגו'. אף על פי שבארץ
כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שנים

וּחְצִי, הַשּׁוּזָה מִנִּין עָרֵי מִקְלָט שְׁלֵהֶם,

מִשּׁוּם דְּבִגְלָעַד נִפְיֵשִׁי רוֹצְחִים, דְּכַתִּיב

גִּלְעָד קָרִית פּוֹעֲלֵי אוֹן עֲקוּבָה מִדָּם:

טו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְר וְלִתְוָשָׁב

בְּתוֹכָם תִּהְיֶינָה יְשֵׁשׁ הָעָרִים

הָאֵלֶּה לְמִקְלָט לָנוּם שְׁמָה כָּל

מִכָּה נֶפֶשׁ בְּשִׁגָּה:

לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְיֹרִיא וְלִתְוָבִיא

דְּבִינִיכּוֹן יְהוּיִן שִׁית קְרוּיָא הָאֵלֶּין

לְשׁוּבָא לְמַעַרְק לְתַמָּן כָּל דִּיקְטוֹל

נִפְשָׁא בְּשָׁלוֹ:

טוֹוְאָם בְּכָלִי בְּרִזְל הֶכְהוּ וַיָּמֹת

רִצַּח הוּא מוֹת יוֹמֵת הָרִצַּח:

וְאֵם בְּמָאן דְּפָרְזָלָּא מִחָהִי וְקָטְלָהּ

קָטוּלָּא הוּא אֶתְקַטְלָּא יְתִקְטִיל קָטוּלָּא:

וְאֵם בְּכָלִי בְּרִזְל הֶכְהוּ. אִין זֶה מַדְבַּר

בַּהוֹרֵג בְּשׁוֹגֵג הַסְמוּךְ לוֹ, אֵלֹא בַּהוֹרֵג

בְּמִזִּיד, וְבֹא לְלַמֵּד, שֶׁהַהוֹרֵג בְּכָל דָּבָר,

צָרִיךְ שִׁיחָא בּוּ שִׁיעוּר כַּדִּי לְהַמִּית,

שנאמר בכולם אשר ימות בו, דמתרגמינן
דהיא כמסת דימות בה, חוץ מן הברזל,
שגלוי וידוע לפני הקב"ה, שהברזל ממית
בכל שהוא, אפילו מחט, לפיכך לא נתנה
בו תורה שיעור, לכתוב בו אשר ימות בו.
ואם תאמר, בהורג בשוגג הכתוב מדבר,
הרי הוא אומר למטה או בכל אבן אשר
ימות בה בלא ראות וגו', למד על
האמורים למעלה שבהורג במזיד הכתוב
מדבר:

וַיֹּאמֶר בְּאַבְנֵי יָד אֲשֶׁר יָמוּת

בַּהּ הִכָּהוּ וַיָּמָת רֹצֵחַ הוּא

מִזֹּת יוֹמָת הָרֹצֵחַ:

וְאִם בְּאַבְנָא דְּמִתְנַסְבָּא בִידָא דְּהִיא

כְּמִסַּת דִּי יָמֹת בַּהּ מְחַהֵי וְקָטְלָהּ

קָטוּלָא הוּא אֶתְקַטְלָא יְתִקְטִיל קָטוּלָא:

בִּאבִן יָד. שִׁישׁ בַּהּ מִלָּא יָד: אֲשֶׁר יָמֹת

בַּהּ. שִׁישׁ בַּהּ שִׁיעוּר לְהַמִּית כְּתִרְגוּמוֹ, לְפִי

שֶׁנֶּאֱמַר וַהֲכָה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בִּאבִן, וְלֹא

נָתַן בַּהּ שִׁיעוּר, יָכוֹל כָּל שֶׁהוּא, לְכַךְ נֶאֱמַר

אֲשֶׁר יָמֹת בַּהּ:

יֵה אֹ בְכָלִי עֵץ יָד אֲשֶׁר יָמוּת

בּוֹ הִכָּהוּ וַיָּמָת רֹצֵחַ הוּא

מוֹת יוֹמָת הָרֹצֵחַ:

אֹ בְמָאן דָּעָא דְמַתְנִסֵּב בִּידָא דֵהִיא

כְּמִסַּת דִּי יָמוּת בֵּה מְחָהִי וְקָטְלָהּ

קָטוּלָא הוּא אֶתְקַטְלָא יְתִקְטִל קָטוּלָא:

אֹ בְכָלִי עֵץ יָד. לְפִי שְנֵאמַר, וְכִי יִכָּה

אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ אֹ אֶת אִמּוֹ בְּשִׁבְטוֹ, יִכּוֹל

כָּל שֶׁהוּא, לְכַךְ נֵאמַר בְּעֵץ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ

שִׁיחָא בּוֹ כְּדִי לְהַמִּית:

יט גֵּאֵל הָדָם הוּא יִמִּית אֶת

הָרֹצֵחַ בְּפָגְעוֹ בּוֹ הוּא יִמָּתֵנוּ:

גֵּאֵל דָּמָא הוּא יִקְטֹל יֵת קְטוֹלָא כַּד

אֶתְחִיב לָהּ מִן דִּינָא הוּא יִקְטִלָּהּ:

בפגעו בו. אפילו בתוך ערי מקלט:

כ וְאִם בְּשִׁנְאָה יִהְיֶה פָּנָיו אִוֵּ

הַשְּׁלִיף עָלָיו בְּצַדִּיָּה וַיָּמָת:

וְאִם בְּסִנְאָה דַּחֲהִי אִוֵּ רָמָא עֲלוּהִי

בְּכִמְנָא וְקִטְלָהּ:

בַּצִּדִּיהָ. כְּתֹרֵגוֹמוֹ בְּכַמְנָא, בַּמֶּאֱרֹב:

כֹּא אֹו בְּאַיִיבָהּ הֶכְחֹוּ בִּידֹו

וַיִּמָּת מוֹת יוֹמָת הַמִּכָּה רִצַּח

הוּא גֵּאֵל הַדָּם יִמִּית אֶת

הָרִצַּח בְּפִגְעוֹ בּוֹ:

אֹו בְּדַבְּבוֹ מַחֲהִי בִידָהּ וְקָטְלָהּ

אֶת־קָטְלָא יִתְקַטֵּל מַחֲיָא קָטוּלָא הוּא

גֵּאֵל דְּמָא יִקְטוּל יֵת קָטוּלָא כִּד

אֶתְחִיב לִיהָ מִן דִּינָא:

כב וְאִם בִּפְתָּע בְּלֹא אֵיבָה

הֶדְפוּ אוֹ הַשְׁלִיךְ עָלָיו כָּל כְּלִי

בְּלֹא צְדִיקָה:

וְאִם בְּתַכִּיף בְּלֹא דְבָבוּ דַּחֲהִי אוֹ רִמָּא

עֲלוֹהֵי כָּל מָאן בְּלֹא כֶּמֶן לִיה:

בַּפְתָּע. באונם, ותרגומו בתכיה, שהיה

סמוך לו, ולא היה לו שהות להזהר עליו:

כג אוֹ בְּכָל אֶבֶן אֲשֶׁר יָמוּת

בָּהּ בְּלֹא רְאוּת וַיִּפֹּל עָלָיו

וַיָּמָת וְהוּא לֹא אֹיֵב לוֹ וְלֹא

מִבֵּקֶשׁ רָעָתוֹ:

אוּ בְּכָל אֲבָנָא דְּהִיא כְּמִסַּת דִּי יָמוּת

בָּהּ בְּלֹא חֲזִי וְרָמָא עֲלוּהִי וְקָטְלָהּ וְהוּא

לֹא סָנִי לִיהּ וְלֹא תִבַּע בִּישְׁתִּיהּ:

אוּ בְּכָל אַבִּן אֲשֶׁר יָמוּת בָּהּ. הִכְהוּ: בְּלֹא

רְאוּת. שְׁלֹא רְאָהוּ: וַיִּפֹּל עָלָיו. מִכָּאן

אֲמָרוּ, הִהוּרַג דְּרַךְ יִרִידָה גּוֹלָהּ, דְּרַךְ עָלִיָּהּ

אֵינוּ גּוֹלָהּ:

כֹּד וְשֹׁפֵטוֹ הֵעֲדָה בֵּין הַמִּכָּה

וּבֵין גֹּאֵל הַדָּם עַל הַמִּשְׁפָּטִים

הָאֱלֹהִים:

וַיְדוֹנוּן כְּנִשְׁתָּא בֵּין מַחֲיָא וּבֵין גֹּאֵל

דְּמָא עַל דִּינֵיָא הָאֱלִין:

כֹּה וְהִצִּילוּ הֵעֲדָה אֶת הָרִצְחָה

מִיַּד גֹּאֵל הַדָּם וְהַשִּׁיבוּ אֶתֹו

הֵעֲדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר

נָם שָׁמָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ עַד מוֹת

הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מִשַּׁח אֹתוֹ

בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ:

וַיִּשְׁזָבוּן כְּנִשְׁתָּא יָת קָטוּלָא מִיַּד גָּאֵל

דְּמָא וַיִּתִּיבוּן יִתְיָה כְּנִשְׁתָּא לְקַרִּית

שְׁזָבוּתָהּ דִּי עֶרְק לְתַמָּן וַיִּתֵּב בָּהּ עַד

דִּימוֹת כְּהֵנָּא רַבָּא דִּי רַבִּי יִתְיָה בְּמִשַּׁח

קוֹדֶשׁ:

עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל. שֶׁהוּא בֹא לְהַשְׁרוֹת

שְׂכִינָה בִּישְׂרָאֵל וּלְהַאֲרִיךְ יְמֵיהֶם, וְהַרְוִצָּה

בֹּא לְסַלֵּק אֶת הַשְׂכִּינָה מִישְׂרָאֵל וּמִקְצֶר

את ימי החיים, אינו כדאי שיהא לפני כהן גדול. דבר אחר, לפי שהיה לו לכהן גדול להתפלל, שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו: אשר משח אתו בשמן הקדש. לפי פשוטו מן המקראות הקצרים הוא, שלא פירש מי משחו, אלא כמו אשר משחו המושח אותו בשמן הקדש. ורבותינו דרשוהו במסכת מכות לראיית דבר, ללמד שאם עד שלא נגמר דינו מת כהן גדול, ומנו אחר תחתיו, ולאחר מכאן נגמר דינו, חוזר במיתתו של שני, שנאמר

אשר משה אותו, וכי הוא משחו לכהן או

הכהן משה אותו, אלא להביא את הנמשה

בימיו שמחזירו במיתתו:

כו וְאֵם יֵצֵא יֵצֵא הָרֹצֵחַ אֶת

גְּבוּל עִיר מִקִּלְטוֹ אֲשֶׁר יָנוּם

שָׁמָּה:

וְאֵם מִפֶּק יִפּוֹק קְטוֹלָא יְת תַּחֲוֹם קְרִית

שְׁזֹבוּתָהּ דִּי עֵרֶק לְתַמּוֹ:

כו וּמֵצֵא אֹתוֹ גֹּאֵל הָדָם מֵחוּץ

לְגִבּוֹל עֵיר מִקְלָטוֹ וְרֵצַח גֹּאֵל

הָדָם אֶת הָרֵצַח אֵין לוֹ דָּם:

וַיִּשְׁכַּח יְתֵהּ גֹּאֵל דְּמָא מִבְּרָא לְתַחוּם

קָרִית שְׁזַבּוּתָהּ וַיִּקְטֹּל גֹּאֵל דְּמָא יֵת

קְטוּלָא לֵית לָהּ דְּמָא:

אֵין לוֹ דָּם. הָרִי הוּא כְּהוֹרֵג אֶת הַמָּוֶת,

שְׂאִין לוֹ דָּם:

כַּח כִּי בְּעֵיר מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד

מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת

הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֵצִחַ אֶל

אֶרֶץ אַחֲזָתוֹ:

אֲרִי בְקָרִית שְׁזָבוּתָהּ יָתֵב עַד דִּימוֹת

כֹּהֲנָא רַבָּא וּבִתָּר דִּימוֹת כֹּהֲנָא רַבָּא

יָתֵב קָטוּלָא לְאַרְעֵי אַחֲסָנִתָּהּ:

כֹּט וְהָיוּ אֵלֶּה לָכֶם לְחֻקֹּת

מִשְׁפָּט לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל

מִשְׁבְּתֵיכֶם:

וַיִּהְיוּ אֵלֶּיךָ לְכוֹן לְגִזְרֹת דִּין לְדִרְיֹכוֹן

בְּכֹל מוֹתְבֵיכֹן:

בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם. לָמַד, שֶׁתִּהְיֶה סִנְהֶדְרִין
נוֹהֶגֶת בַּחוּצָה לָאָרֶץ, כֹּל זְמַן שֶׁנוֹהֶגֶת
בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל:

לְכָל מִכָּה נִפְשׁ לְפִי עֵדִים
יִרְצֶח אֶת הָרֹצֵחַ וְעַד אֶחָד לֹא
יַעֲנֶה בְּנִפְשׁ לְמוֹת:

כָּל דִּיקְטוֹל נִפְשָׁא לְפֻם סִנְהֶדְרִין יִקְטוֹל
יֵת קְטוֹלָא וְסִהִיד חַד לֹא יִסְהֶד בְּאַנְשׁ

לְמַקְטֵל:

כָּל מַכָּה נֶפֶשׁ וְגו'. הֵבֵא לְהַרְגוֹ עַל שֶׁהָכָה

אֶת הַנֶּפֶשׁ: לְפִי עֵדִים יִרְצָה. שִׁיעִידוּ

שֶׁבַמִּזִּיד וּבַהֲתָרָא הָרְגוּ:

לֹא וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לְנֶפֶשׁ רִצָּח

אֲשֶׁר הוּא רָשָׁע לְמוֹת כִּי

מוֹת יוֹמָת:

וְלֹא תִקְבְּלוּן מָמוֹן עַל אֲנֶשׁ קָטוֹל דִּי

הוּא חַיֵּב לְמַקְטֵל אֲרִי אֶת־קָטֹלָא

יִתְקַטֵּל:

וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר. לֹא יִפְטֹר בַּמָּמוֹן:

לֵב וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לָנוֹם אֶל

עִיר מִקִּלְטוֹ לָשׁוּב לְעִשְׂבֵּת

בְּאַרְצָא עַד מוֹת הַכֹּהֵן:

וְלֹא תִקְבְּלוּן מָמוֹן לְמַעְרוֹק לְקָרִית

שׁוֹבוֹתֶיהָ לְמִתּוֹב לְמִתֵּב בְּאַרְעָא עַד

דִּימוֹת כְּהֵנָּא:

וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לָנוֹם אֶל עִיר מִקִּלְטוֹ.

למי שנס אל עיר מקלטו, שהרג בשוגג,
אינו נפטר מגלות בממון, ליתן כופר לשוב
לשבת בארץ בטרם ימות הבהן: לנוס.
כמו לנס, כמו שובי מלחמה, ששב מן
המלחמה, וכן נוגי ממועד, וכן כי מולים
היו, כאשר תאמר שוב על מי ששב כבר,
ומול על מי שמל כבר, כן תאמר לנוס על
מי שנס כבר, וקורחו נוס, כלומר מוברה,
ואם תאמר לנוס לברוח, ותפרשחו לא
תקחו כופר למי שיש לו לברוח לפטרו מן
הגלות, לא ידעתי היאך יאמר לשוב

לִשְׁבֹּת בָּאָרֶץ, הֲרִי עֲדִיין לֹא נִס וּמַהֲיִכֵן

יָשׁוּב:

לֹא וְלֹא תַחֲנִיפוּ אֶת הָאָרֶץ

אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ כִּי הַדָּם הוּא

יַחֲנִיף אֶת הָאָרֶץ וְלֹאֲרֵץ לֹא

יִכַּפֵּר לָדָם אֲשֶׁר שִׁפַּךְ בָּהּ כִּי

אִם בְּדָם שֹׁכֵחַ:

וְלֹא תַחֲיִבוּן יְתֹ אֶרְעָא דִּי אַתּוּן בָּהּ

אֲרִי דְמָא הוּא מְחִיב יְתֹ אֶרְעָא

וְלֹא־רָעָא לָא מִתְכַּפֵּר עַל דָּם זַכַּאי דִּי

אַתְא־שֵׁד בֵּה אֶלְהֵן בְּדָם אֲשֵׁדָה:

וְלֹא תַחֲנִיפוּ. וְלֹא תַרְשִׁיעוּ, כְּתַרְגוּמוֹ וְלֹא

תַּחֲיִיבוּ:

לְדֹלֵא תִטְמֵא אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר

אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי

שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי יְהוָה

שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (פ)

וְלֹא תִסְאַבוּן יְתֵ אֶרְעָא דִּי אַתּוֹן יְתַבִּין

בֶּה דִּי שְׁכַנְתִּי שְׂרִיא בְּגוֹה אֲרִי אֲנֵא יִי

דְּשְׁכַנְתִּי שְׂרִיא בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ. שְׁלֵא תִשְׁכַּחֲנוּ

אֹתִי בְּטוֹמְאָתָהּ: כִּי אֲנִי ה' שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל. אֲףֹּ בְּזִמָּן שֶׁהֵם טֹמְאִים, שְׁכִינָה

בִּינִיהֶם:

במדבר פרק-לו

שְׁבִיעִי

הָאֲבוֹת

רְאֵשֵׁי

וַיִּקְרְבוּ

לְמַשְׁפַּחַת בְּנֵי גִלְעָד בֶּן מְכִיר

בֶּן מְנַשֶּׁה מִמַּשְׁפַּחַת בְּנֵי יוֹסֵף

וַיְדַבְּרוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפְנֵי

הַנְּשֹׂאִים רְאֵשֵׁי אָבוֹת לְבְנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וְקָרִיבוּ רֵשֵׁי אֲבֹתָא לְזִרְעִית בְּנֵי

גִלְעָד בֶּן מְכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה מִזִּרְעִית בְּנֵי

יוֹסֵף וּמִלֵּלוּ קָדָם מֹשֶׁה וְקָדָם רַבְרַבִּיא

רֵשֵׁי אֲבֹתָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

בַּיּוֹמָם אָמְרוּ אֶת אֲדֹנָי צִוָּה יְהוָה

לָתֵת אֶת הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה

בְּגוֹרָל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲדֹנָי

צִוָּה בַּיּוֹם לָתֵת אֶת נַחֲלָת

צֶלְפָּחַד אֶחָיו לְבָנָתָיו׃

וְאָמְרוּ יְת רַבּוֹנֵי פִקִּיד יִי לְמַתָּן יְת

אֶרֶץ בְּאַחְסָנָא בְּעֵדְבָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

וְרַבּוֹנֵי אֶתְפִּקֵּד בְּמִימְרָא דִּי לְמַתָּן יְת

אַחְסָנַת צֶלְפָּחַד אֶחָיונָא לְבָנָתָהּ׃

וַיְהִי לְאֶחָד מִבְּנֵי שְׁבַטֵי בְנֵי

יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְנִגְרָעָה נַחֲלָתוֹ

מִנַּחֲלַת אֲבוֹתָיו וְנוֹסַף עַל

נַחֲלַת הַמָּטָה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה

לָהֶם וּמִגִּרְלָ נַחֲלָתוֹ יִגְרַע:

וַיְהִי לְאֶחָד מִבְּנֵי שְׁבַטֵי דְבֵי יִשְׂרָאֵל

לְנָשִׁים וְתִתְּמַנֶּע אַחֲסַנְתָּהוֹן מֵאַחֲסַנַּת

אַבְהָתָנָא וְתִתּוֹסֵף עַל אַחֲסַנַּת שְׁבַטֵי

דִּיהוּיָן לְהוֹן וּמֵעֵדָב אַחֲסַנְתָּנָא יִתְּמַנֶּע:

וְנוֹסֶף עַל נַחֲלַת הַמָּטָה. שֶׁהָרִי בָנָה

יֹרֵשָׁה, וְהָבֵן מִתִּיחָם עַל שִׁבְט אֲבִיו:

וְאָם יִהְיֶה הַיֵּבֶל לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

וְנוֹסֶפֶה נַחֲלָתוֹ עַל נַחֲלַת

הַמָּטָה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה לָהֶם

וּמִנַּחֲלַת מָטָה אֲבֹתֵינוּ יִגָּרַע

נַחֲלָתוֹ:

וְאָם יִהְיֶה יוֹבֵלָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתַתּוֹסֵף

אַחֲסַנְתְּהוֹן עַל אַחֲסַנַּת שְׁבִטָא דִּי

תְּהוִיִן לְהוֹן וּמֵאֲחֻסָּנָה שְׁבֻטָא

דְּאַבְהֶתְנָא יְתִמְנַע אֲחֻסָּנָהּ:

ואם יהיה היובל. מכאן היה רבי יהודה

אומר, עתיד היובל שיפסוק: ואם יהיה

היובל. כלומר, אין זו מכירה שחוזרת

ביובל, שהירושא אינה חוזרת, ואפילו

יהיה היובל לא תחזור הנחלה לשבטו,

ונמצא שנוספה על נחלת המטה אשר

תהיינה להם:

הַ וַיֵּצֵא מִנְּשָׂה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

עַל פִּי יְהוָה לֵאמֹר כֵּן מִטָּה

בְּנֵי יוֹסֵף דְּבָרִים:

וּפִקִּיד מִשָּׁה יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל

מִימָרָא דֵּי לְמִימָר יָאוֹת שְׂבַטָא דְּבְנֵי

יוֹסֵף מִמֶּלְלִין:

וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה

לְבָנוֹת צִלְפַּחַד לֵאמֹר לְטוֹב

בְּעֵינֵיהֶם תַּהְיֶינָה לְנָשִׁים אַךְ

לְמִשְׁפַּחַת מִטָּה אַבְיָהֶם

תְּהִי־נָה לְנָשִׁים:

דִּין פֶּתַח־מָא דִּי פִקִּיד יִי לְבַנַּת צִלְפַּחַד

לְמִימַר לְדַתְקִין בְּעִינֵיהוֹן תְּהוּי־ן לְנָשִׁין

בְּרַם לְזִרְעִית שְׁבִטָא דְאַבוּהֶן תְּהוּי־ן

לְנָשִׁין:

וְלֹא תִסָּב נַחֲלָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל

מִמִּטָּה אֶל מִטָּה כִּי אִישׁ

בְּנַחֲלַת מִטָּה אֲבֹתָיו יִדְבְּקוּ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְלֹא תִסָּחַר אַחֲסָנָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

מִשְׁבֹּטָא לְשִׁבְטָא אֲרִי גִבּוֹר בְּאַחֲסָנָת

שִׁבְטָא דְאַבְהָתוּהִי יְדָבְקוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

ח וְכָל בֵּית יִרְעֶשֶׁת נַחֲלָה

מִמַּטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַחַד

מִמַּשְׁפַּחַת מַטֵּה אֲבִיָּה תִהְיֶה

לְאִשָּׁה לְמַעַן יִירָשׁוּ בְנֵי

יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָת אֲבֹתָיו:

וְכָל בְּרִיתָא יִרְתַּת אַחֲסָנָא מִשְׁבֹּטָא

דְּבַנֵּי יִשְׂרָאֵל לְחַד מְזֻרְעִית שְׁבֻטָּא

דְּאַבוּהָא תְּהִי לְאַנְתּוּ בְּדִיל דִּירְתּוֹן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל גְּבַר אַחֲסַנַּת אֲבֹהֵתוּהִי:

וְכָל בַּת יוֹרֶשֶׁת נַחֲלָה. שְׁלֹא הִיָּה בֶן
לְאֲבִיהָ:

ט וְלֹא תִסָּב נַחֲלָה מִמֶּנָּה

לְמִנָּה אַחֲרַ כִּי אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ

יִדְבְּקוּ מִטּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְלֹא תִסָּחַר אַחֲסַנָּא מִשְׁבֻּטָּא לְשְׁבֻטָּא

אוֹחֲרָנָא אַרִי גִבֹּר בְּאַחֲסִנְתָּהּ יְדִבְקוּן

שְׁבִטִיא דְּבִנֵּי יִשְׂרָאֵל:

כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה

כִּן עָשׂוּ בָנֹת צִלְפַּחֲדָ:

כַּמָּא דִּי פִקִּיד יִי יְת מֹשֶׁה כִּן עֲבָדוּ

בִּנְת צִלְפַּחֲדָ:

מפטיר

וְתַהֲיִינָה מַחֲלָה תִרְצָה וְחֲגֻלָּה

וּמִלְכָּה וְנָעָה בָּנוֹת צִלְפָּחָד

לְבָנֵי דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים:

וְהָיָאָה מַחֲלָה תִרְצָה וְחַגְלָה וּמִלְכָּה

וְנָעָה בָּנוֹת צִלְפָּחָד לְבָנֵי אָחִי אַבְוֶהָן

לְנָשִׁין:

מַחֲלָה תִרְצָה וְגו'. כֵּאֵן מִנָּאן לְפִי גְדוּלָתָן

זוּ מִזֵּו בִּשְׁנִים, וְנִשְׂאוּ כְּסֹדֶר תּוֹלְדוֹתָן,

וּבְכָל הַמִּקְרָא מִנָּאן לְפִי חֲכָמָתָן, וּמַגִּיד

שֶׁשְׁקוּלוֹת זֶה כְּזֶה.

חֲסֵלַת פֶּרֶשֶׁת מַסְעֵי:

יב מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי מִנַּשֶּׁה בֶּן

יוֹסֵף הָיוּ לְנָשִׁים וְתָהִי נַחֲלָתוֹ

עַל מִטָּה מִשְׁפַּחַת אֲבִיהֶן:

מִזְרַעִית בְּנֵי מִנַּשֶּׁה בֶּר יוֹסֵף הָוָא

לְנָשִׁין וְהָיוּ אַחֲסַנְתָּהֶן עַל שְׁבִטָא

זְרַעִית אֲבוֹהֶן:

יג אֵלֶּה הַמִּצְוֹת וְהַמִּשְׁפָּטִים

אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֶל

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל

יִרְדֵּן יִרְחוֹ: (חזק)

אֵלֶּיִן פִּקּוּדֵיָא וְדִינֵיָא דִּי פִּקִּיד יִי בִידָא

דְּמִשָּׁה לֹות בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִישְׁרֵיָא

דְּמוֹאָב עַל יִרְדְּנָא דִּירִיחוֹ: